

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-575/18 P

Česká republika

v.

Evropská komise

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 9. července 2020

„Kasační opravný prostředek – Vlastní zdroje Evropské unie – Finanční odpovědnost členských států – Žádost o zproštění povinnosti poskytnout vlastní zdroje – Žaloba na neplatnost – Přípustnost – Dopis Evropské komise – Pojem ‚napadnutelný akt‘ – Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie – Účinná soudní ochrana – Žaloba založená na bezdůvodném obohacení Unie“

1. *Žaloba na neplatnost – Akty napadnutelné žalobou – Pojem – Akty s právně závaznými účinky – Dopis Komise, kterým je členský stát neformálně vyzván k poskytnutí tradičních vlastních zdrojů do rozpočtu Unie – Vyloučení*
(Článek 263 SFEU; nařízení Rady č. 1150/2000; rozhodnutí Rady 2007/436)

(viz body 46–48)
2. *Žaloba na neplatnost – Akty napadnutelné žalobou – Pojem – Akty s právně závaznými účinky – Možnost vyloučit tuto podmínku dovoláváním se práva na účinnou soudní ochranu – Neexistence*
(Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU; Listina základních práv Evropské unie, článek 47)

(viz body 52, 53)
3. *Žaloba na neplatnost – Akty napadnutelné žalobou – Akty s právně závaznými účinky – Dopis Komise, kterým je členský stát neformálně vyzván k poskytnutí tradičních vlastních zdrojů do rozpočtu Unie – V tomto dopise obsažené stanovení lhůty k poskytnutí vlastních zdrojů Unie pod hrozbou úroků z prodlení – Vyvolání právních účinků – Neexistence*
(Článek 263 SFEU; nařízení Rady č. 1150/2000, čl. 9 odst. 1 a článek 11)

(viz bod 54)
4. *Žaloba na neplatnost – Žaloba namířená proti dopisu, kterým Komise neformálně vyzývá členský stát k poskytnutí tradičních vlastních zdrojů do rozpočtu Unie – Přezkum opodstatněnosti povinnosti tohoto státu poskytnout tyto zdroje – Nerespektování systému vlastních zdrojů Unie – Nepřípustnost*

(Článek 263 SFEU; nařízení Rady č. 1150/2000; rozhodnutí Rady 2000/597 a 2007/436)

(viz body 55–64)

5. *Vlastní zdroje Evropské unie – Stanovení a poskytnutí členskými státy – Poskytnutí s výhradami – Zásada loajální spolupráce – Povinnost Komise zahájit s dotyčným členským státem konstruktivní dialog – Povinnost Komise podat žalobu pro nesplnění povinnosti – Neexistence*
(Článek 4 odst. 3 SEU; článek 258 SFEU; nařízení Rady č. 1150/2000)

(viz body 68, 73–75, 77–80)

6. *Vlastní zdroje Evropské unie – Stanovení a poskytnutí členskými státy – Poskytnutí s výhradami – Žaloba založená na bezdůvodném obohacení Unie – Dodržení práva na účinnou soudní ochranu*
(Články 268 a 340 SFEU; Listina základních práv Evropské unie, článek 47)

(viz body 81–83)

Shrnutí

Dne 30. května 2008 přijal Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) zprávu ve věci šetření, které se týkalo prověřování dovozu kamínkových zapalovačů z Laosu. Podle této zprávy, která se týkala zejména 28 případů dovozu zboží do České republiky, měly členské státy uskutečnit audity dotyčných dovozů a zahájit správní řízení o doměření cla. České úřady začaly podnikat kroky k doměření a vymáhání dlužného cla; oznámily však, že v některých z těchto případů nebylo možné částku vlastních zdrojů Unie vybrat. Dopisem ze dne 20. ledna 2015 informovala Evropská komise tyto orgány o tom, že Česká republika nemůže být podle nařízení č. 1150/2000¹ zproštěna povinnosti poskytnout vlastní zdroje Unie, a vyzvala je k uhrazení předmětné částky, s upřesněním, že v případě prodlení s úhradou vznikne povinnost zaplatit úrok.

Česká republika, která s postojem Komise vyjádřeným v tomto dopise nesouhlasila, podala k Tribunálu žalobu znějící na zrušení rozhodnutí Komise údajně obsaženého v tomto dopise. Tribunál usnesením² vyhověl námitce nepřijatelnosti Komise, a žalobu tedy odmítl. Rozhodl totiž, že tato žaloba směřovala proti aktu, který nelze napadnout žalobou na neplatnost, neboť nevyvolává závazné právní účinky. Česká republika podala k Soudnímu dvoru kasační opravný prostředek, v němž v podstatě tvrdí, že je v důsledku nepřijatelnosti své žaloby na neplatnost zbavena soudní ochrany, neboť nemá k dispozici žádný prostředek nápravy, jímž by se mohla domoci toho, aby byl postoj Komise podroben účinnému soudnímu přezkumu.

Rozsudkem ze dne 9. července 2020 se velký senát Soudního dvora vyslovil k podmínkám přístupu členských států k účinné soudní ochraně v případě sporu o rozsah jejich finanční odpovědnosti z hlediska unijní právní úpravy vlastních zdrojů Unie.

¹ – Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 ze dne 22. května 2000, kterým se provádí rozhodnutí 94/728/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství (Úř. věst. 2000, L 130, s. 1), ve znění nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2028/2004 ze dne 16. listopadu 2004 (Úř. věst. 2004, L 352, s. 1) a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 105/2009 ze dne 26. ledna 2009 (Úř. věst. 2009, L 36, s. 1). Viz zejména čl. 17 odst. 2 tohoto nařízení.

² – Usnesení Tribunálu ze dne 28. června 2018, Česká republika v. Komise (T-147/15, nezveřejněné, EU:T:2018:395).

Soudní dvůr nejprve konstatoval, že za současného stavu unijního práva jsou povinnosti vybrat, stanovit a připsat vlastní zdroje Unie na účet uloženy členským státům přímo. Komise tedy nemá žádnou rozhodovací pravomoc, která by jí umožňovala ukládat členským státům povinnost stanovit částky těchto zdrojů a poskytnout je Komisi. Soudní dvůr z toho dovodil, že by přiznání možnosti podat žalobu na neplatnost proti takovému dopisu, jako je sporný dopis, za účelem přezkumu opodstatněnosti povinnosti členského státu poskytnout Komisi takové částky znamenalo nerespektování systému vlastních zdrojů Unie upraveného unijním právem. Soudnímu dvoru přitom nepřisluší měnit rozhodnutí, které v tomto ohledu učinil unijní normotvůrce.

Soudní dvůr následně rozhodl, že za současného stavu unijního práva je možnost Komise předložit Soudnímu dvoru k posouzení – v rámci žaloby pro nesplnění povinnosti – spor mezi ní a členským státem ohledně povinnosti tohoto členského státu poskytnout jí určitou částku vlastních zdrojů Unie neodmyslitelně spjata se systémem těchto zdrojů. Soudní dvůr dodal, že pokud členský stát poskytne částku těchto zdrojů s výhradami ke své povinnosti tak učinit, je na Komisi, aby v souladu se zásadou loajální spolupráce zahájila s tímto členským státem konstruktivní dialog za účelem určení povinností tohoto členského státu. V případě nezdaru tohoto dialogu má Komise možnost podat proti tomuto členskému státu žalobu pro nesplnění povinnosti. V případě, že je poskytnutí vlastních zdrojů Unie spojeno s výhradami, by totiž bylo odůvodněné konstatovat nesplnění povinnosti, pokud byl dotýčný členský stát skutečně povinen tyto zdroje poskytnout.

S ohledem na diskreční pravomoc Komise, pokud jde o podání žaloby pro nesplnění povinnosti, však Soudní dvůr uzavřel, že tato žaloba neposkytuje dotýčnému členskému státu žádnou záruku, že jeho spor s Komisí ohledně poskytnutí vlastních zdrojů Unie bude rozhodnut soudem. Nicméně dodal, že poskytl-li členský stát Komisi částku vlastních zdrojů Unie s vyjádřením výhrad vůči opodstatněnosti postoje Komise a dialog neumožnil ukončit spor mezi tímto členským státem a Komisí, může tento členský stát požadovat vydání bezdůvodného obohacení Unie a případně podat za tím účelem k Tribunálu žalobu.

Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že žaloba založená na bezdůvodném obohacení Unie podaná na základě článku 268 SFEU a čl. 340 druhého pododstavce SFEU vyžaduje, aby bylo prokázáno obohacení žalovaného bez platného právního důvodu a ochuzení žalobce, které s uvedeným obohacením souvisí. V rámci zkoumání takové žaloby by tedy bylo na Tribunálu, aby zejména posoudil, zda ochuzení žalujícího členského státu odpovídající částce vlastních zdrojů Unie poskytnuté Komisi, kterou tento členský stát zpochybnil, a s ním související obohacení tohoto orgánu mají opodstatnění v povinnostech tohoto členského státu podle unijního práva v oblasti vlastních zdrojů Unie, nebo zda jim naopak takové opodstatnění schází. Vzhledem ke svému závěru, že členský stát není v případě neshody s Komisí ohledně svých povinností v oblasti vlastních zdrojů Unie zcela zbaven účinné soudní ochrany, tedy Soudní dvůr kasační opravný prostředek v plném rozsahu zamítl.